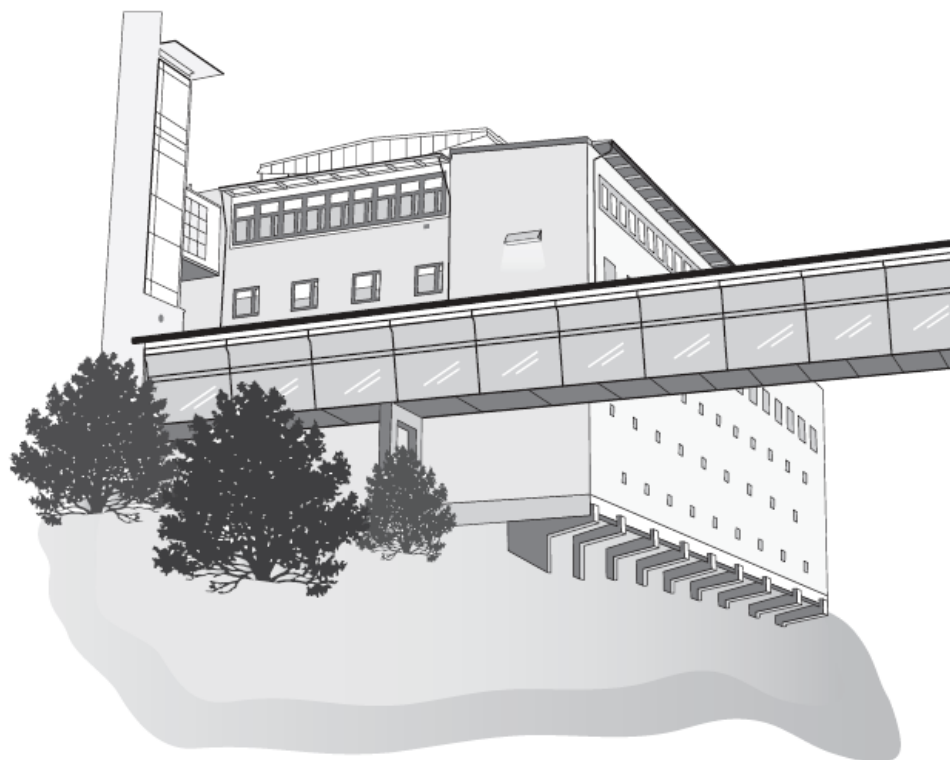

GÖTEBORGS UNIVERSITET
GÖTEBORGS UNIVERSITETS BIBLIOTEK

Forskaren och biblioteket - en studie av behov och användning

Rapport från en användarundersökning vid Biomedicinska biblioteket i Göteborg
2008/2009

Anna Persson, Anna-Carin Wodlén, Ann-Marie Holst och Birgitta Stevinger

Biomedicinska biblioteket
Box 416
405 30 Göteborg

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning.....	3
Syfte och frågeställningar.....	4
Metod	4
Urval informanter	5
Utformning av undersökningen.....	5
Resultat och analys.....	7
Diskussion	23
Slutsatser	26
Referenser.....	28
BILAGA 1: Enkäten.....	30
BILAGA 2: Frågor vid djupintervjuerna	33

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Biomedicinska biblioteket som är en del av Göteborgs universitetsbibliotek ger framför allt service till två fakulteter, Sahlgrenska akademien och Naturvetenskapliga fakulteten. Sahlgrenska akademien är den största fakulteten vid universitetet och här utbildas och forskas inom områdena medicin, odontologi, vårdvetenskap och farmaci. Vid akademien studerar ungefär 6500 studenter och 1 000 doktorander. Antalet anställda är 1 500, varav 850 är forskare och/eller lärare. Den naturvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet har cirka 800 anställda, drygt 6 500 studenter och ungefär 300 forskarstuderande.

I samband med en omorganisation av det Biomedicinska biblioteket 2007 infördes en team-baserad arbetsorganisation. För att förbättra kommunikationen med och informationen till forskare, bildades ett särskilt team – Forskarteamet. Gruppen består av personal från områdena mediainköp, utbildning och kundservice. Teamets arbete startade med en kartläggning av hur forskarna använder biblioteket. Vilka tjänster är det som används och uppfyller biblioteket som organisation de krav som gruppen forskare, lärare och doktorander har? Betraktas användningen av bibliotekets tjänster; e-tidskrifter, e-böcker, webb och databaser som att man använder biblioteket? Efterfrågas utbildning t.ex. i databaser och referenshantering? Finns det områden där bibliotekets service är av mindre god kvalitet? För att få svaret på dessa frågor beslöt forskarteamet att distribuera en enkät till denna grupp av användare.

Metod

Teamet beslutade att ställa maximalt tjugo slutna frågor till forskare verksamma vid de två aktuella fakulteterna. Frågorna berörde tre områden, mediainköp, kundservice och utbildning. Utrymme för personliga kommentarer gavs i anslutning till några av frågorna. Frågorna utformades så att de samtidigt informerade användaren om de resurser biblioteket erbjuder.

En webbenkät och ett e-brev innehållande en länk till frågorna distribuerades till 2598 respondenter under våren 2008. Vid en uppföljande kontroll togs ett antal felriktade adresser bort och slutsumman av tänkbara respondenter uppgick till 2180 personer. Som en uppföljning och kontroll utfördes djupintervjuer vårterminen 2009.

Resultat

Totalt 896 svarade på enkäten och svarsfrekvensen beräknad på 2180 respondenter uppgick till 41,1 %. Av dem som svarade var 75 % verksamma vid Sahlgrenska akademien och 25 % vid Naturvetenskapliga fakulteten. Resultaten visar att de flesta kontakter med biblioteket sker när forskaren vill beställa artiklar/böcker/tidskrifter eller behöver hjälp med att lösa accessproblem t.ex. för att förnya sitt bibliotekskort. 87,8% av de svarande uppger att de aldrig eller mycket sällan besöker biblioteket. De flesta forskare är mycket nöjda med det utbud av tidskrifter som tillhandahålls men några av de svarande är missnöjda med utbudet av e-tidskrifter inom det egna ämnesområdet. Vi fann stora skillnader i användningen av tryckta böcker. Tre fjärdedelar av forskarna inom vårdvetenskap och hälsa men endast var tredje inom det biomedicinska ämnesområdet använder böcker. Vi konstaterar att ålder inte är en påverkande faktor i detta sammanhang. Databaser och tidskrifter är de källor som används i första hand när man söker ny information. Intressant är att notera att Google inte nämns som ett första eller andrahandsval. Google Scholar tycks relativt okänt. Ett stort antal forskare efterfrågade användarutbildning och vill lära sig mer om olika databaser och referenshanteringsprogram.

Inledning

Biomedicinska biblioteket, som är en del av Göteborgs universitetsbibliotek, ger i första hand service till två fakulteter vid Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien och Naturvetenskapliga fakulteten.

Sahlgrenska akademien är den största fakulteten vid universitetet och här utbildas och forskas inom områdena medicin, odontologi, vårdvetenskap och farmaci. Vid akademien studerar ungefär 6500 studenter och 1 000 doktorander. Antalet anställda är 1 500, varav 850 är forskare och/eller lärare. Den naturvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet har cirka 800 anställda, drygt 6 500 studenter och ungefär 300 forskarstuderande.

I samband med en omorganisation av Biomedicinska biblioteket 2007 infördes en teambaserad arbetsorganisation. Fem team formerades med fokus på kundtjänst, förvärv, periodika, undervisning och IT. Det bildades dessutom två tvärgående team, ett med fokus på frågor som rör studenter och ett med forskarnas behov i fokus. Det nybildade forskarteamet består av fyra bibliotekarier som representerar områdena förvärv, utbildning och kundservice. Teamet bildades i syfte att förbättra kommunikationen med gruppen forskare, lärare och doktorander. Hur arbetet skulle bedrivas lämnades till gruppens medlemmar att själva utforma.

Vad gruppen forskare, lärare och doktorander anser om biblioteket och dess service och framför allt hur de använder sitt bibliotek var viktig att ta reda på och att dokumentera. Forskarens behov av bibliotekets service är inte lika tydligt som studenternas och som användargrupp är de på sätt och vis osynliga och de kontakter vi har sker oftast när det uppstått problem.

Våren 2008 distribuerades en webbenkät som följdes upp med ett antal djupintervjuer för att få svaret på vilka tjänster som används och om biblioteket uppfyller de krav som forskare, lärare och doktorander har.

Frågorna som behövde besvaras var:

- Finns det områden där bibliotekets service är av mindre god kvalitet?
- Betraktas tillgången till olika e-tjänster; e-tidskrifter, e-böcker och databaser som att man använder biblioteket eller att allt finns "gratis på nätet".
- Finns det någon efterfrågan på utbildning t.ex. i databaser och referenshantering?
- Vad finns det för framtida behov?

Teamet diskuterade också vikten av egen kompetensutveckling och beslöt att dokumentera arbetet med målsättningen att senare kunna publicera denna rapport. I teamets yrkesmässiga kompetenshöjning ingick litteraturstudier och några redovisas i referenslistan.

I denna rapport redovisas enkätresultaten och hur vi på grundval av vår undersökning kan arbeta för att förbättra servicen till forskare och doktorander. Det är vår förhoppning att resultatet ska ha effekt på den framtida verksamhetsutvecklingen.

Syfte och frågeställningar

Den första uppgiften för teamet var att kartlägga vilken information forskarna behöver och om bibliotekets utbud tillgodoser deras behov.

- Vilka av bibliotekets tjänster används?
- Är de nöjda med de levererade tjänsterna?
- Är det något som saknas?
- Har de deltagit i användarutbildning? Om inte - vad vill de lära sig av oss på biblioteket?
- Vad tror de att de kommer att behöva i framtiden?

För att kunna besvara frågorna gjordes en användarstudie på två fakulteter, Sahlgrenska akademien (medicin, odontologi och vårdvetenskap) och Naturvetenskapliga fakulteten. Syftet med enkäten var att få bättre kunskap om och ökad kontakt med forskare/doktorander samt att få ökad kännedom om deras informationsbehov och hur de söker information. Syftet innehöll också en pedagogisk ansats, att upplysa om vilka olika resurser biblioteket tillhandahåller och att informera om de val av informationskällor som användaren själv kan göra.

Inför utformningen av enkäten läste vi ett flertal rapporter, artiklar och böcker som på olika sätt var av vikt för vårt arbete (se referenslistan).

Metod

Frågeformuläret innehöll slutna frågor, några med utrymme för fria kommentarer. Frågor om ålder, kön och institutionstillhörighet ingick.

Under ett inledande skede gjordes nedslag i forskningslitteratur där förhållandet mellan forskare och akademiska bibliotek beskrivits. Hade några liknande studier gjorts och i så fall vilka metoder hade använts? I samband med detta kontrollerades även vilken typ av frågor som hade ställts i dessa studier och om några av dessa kunde vara användbara i vår studie. Vi tittade på olika typer av webbenkäter och dess utformning. Arbetsprocessen dokumenterades löpande i form av minnesanteckningar från teamets arbetsmöten.

Slutligen kom vi fram till att en webbenkät med några kompletterande djupintervjuer passade bra för syftet med undersökningen. Utgångspunkt för frågorna var att främst söka generell kunskap om våra användare men även specifik och djupare inom några områden. Dessutom var ett delmål i teamets uppdrag att etablera och fördjupa kontakterna mellan biblioteket och forskare/lärare/anställda och då lämpade sig djupintervjuer särskilt väl. Enkätundersökningen i kombination med intervjuerna var

också ett sätt att marknadsföra och synliggöra biblioteket inom den egna universitetsorganisationen.

Urval informanter

Enkäten

En webbaserad enkät skickades ut via ett e-brev till 2598 respondenter. Undersökningen delades i två delar. Den första delen, webbenkäten skickades till 2598 -forskare/lärare/doktorander vid Sahlgrenska akademien och Naturvetenskapliga fakulteten. E-postadresserna levererades via fakulteternas informatörer. E-postmeddelandet som skickades till respondenterna innehöll en länk till ett webbaserat frågeformulär. Vid en uppföljande kontroll togs ett antal felriktade adresser bort och slutsumman möjliga respondenter blev 2180 personer. Svarstiden var totalt 3 veckor. En vecka efter första utskicket sändes en påminnelse ut till dem som ännu inte svarat. Efter ytterligare en vecka skickades en andra påminnelse. Denna gång med informationsbibliotekariens personliga e-postadress i avsändarfältet eftersom denna använts vid många tidigare utskick och är känd i organisationen.

Djupintervjuerna

En av frågorna i webbenkäten var om respondenten kunde tänka sig att ställa upp på en uppföljande djupintervju omfattande max en halvtimme. Tiden begränsades med hänsyn till deltagarnas pressade arbetssituation och tidsbrist. Ett hundratal respondenter ställde sig positiva och sju personer valdes ut. Kriterierna för urvalet var spridning angående kön, ålder och ämnes- och yrkesinriktning. Tre män och fyra kvinnor valdes ut och dessa representerade en åldersspridning inom intervallet 30 till drygt 60 år. Ämnesmässigt arbetade respondenterna inom ämnesområdena för vårdvetenskap, odontologi och medicin och med olika position inom akademien. Den typ av urval som tillämpats här är ett målinriktat urval dvs. det är inte slumpmässigt, enligt S B Merriam, i *Fallstudien som forskningsmetod* (1994). Det naturvetenskapliga ämnesområdet blev inte representerat alls. Målet är att utföra ytterligare tre intervjuer med representanter från detta ämnesområde men dessa intervjuer har senarelagts och kommer inte att utföras inom denna undersökning.

Utformning av undersökningen

Enkäten

Med litteratur- och metodstudierna som grund utarbetades ett frågepaket inför enkätundersökningen. Frågorna baserades på de tre områden som vi identifierat som särskilt intressanta: mediainköp, kundservice och utbildning. Frågorna och svarsalternativen utformades med stöd av erfarenheter från tidigare gjorda studier och undersökningar.

Val av enkätverktyg

En kravspecifikation upprättades över vilka funktionaliteter som webbenkätens mjukvara borde innehålla. Det visade sig vara ett lätt val eftersom det verktyg som den egna universitetsorganisationen redan köpt tillgång till, Webropol, på alla punkter uppfyllde punkterna i kravspecifikationen.

Antal frågor

Utifrån våra egna erfarenheter av att besvara olika webbenkäter kom vi fram till att det maximalt fick vara 20 frågor och att de flesta av frågorna skulle vara s.k. kryssfrågor som går snabbt att besvara. Detta för att det inte skulle upplevas alltför betungade och krångligt för respondenterna att delta i undersökningen.

Det var viktigt att respondenterna skulle kunna avstå från att svara på en eller flera frågor, eftersom vi funnit via litteraturstudier och av egna erfarenheter att detta kan vara en faktor som påverkar svarsfrekvensen negativt. Respondenterna skulle också kunna välja att svara vid en tidpunkt som passade dem.

Fria kommentarer

Utöver kryssfrågorna ville vi också lämna utrymme för fria kommentarer till några av frågorna, där respondenterna kunde kommentera helt fritt, komma med förslag eller ha synpunkter. Dessa svar trodde vi skulle kunna ge oss ytterligare värdefull information för verksamhetsutvecklingen.

Totalt formulerades 14 frågor varav sex med utrymme för fria kommentarer. Målet var att göra frågorna så tydliga och enkelt formulerade som möjligt. Det var också viktigt att finna en nivå som inte krävde alltför hög grad av förförståelse kring biblioteksverksamheten för att frågorna skulle kunna besvaras. Detta för att även icke-användarna skulle känna sig inbjudna att svara. Frågematerialet stämde av löpande mot andra större studiers frågeformuleringar för att minimera antalet fallgropar och flera av dessa studiers frågor användes.

Djupintervjuerna

Syftet med att genomföra uppföljande intervjuer var att få möjlighet att fördjupa och förtydliga några av enkätfrågorna, särskilt de som generat anmärkningsvärd låg svarsfrekvens eller svårtolkade svar. Att i samtalsform låta respondenterna berätta och reflektera på ett friare sätt än vad enkätformen tillåter gav oss också en kontroll på hur frågorna uppfattats.

Frågorna var formulerade i förväg och samma frågor ställdes till samtliga respondenter. Intervjuerna genomfördes i en avspänd atmosfär och frågorna ställdes i samtalsform. Vid flera tillfällen ledde frågorna vidare in på intressanta stickspår som genererade nya frågor och svar. Det framträdde tydligt att en och samma fråga tolkats på ett helt unikt och individuellt sätt hos varje person. Samtidigt slogs vi av de många likartade svaren på några av frågorna.

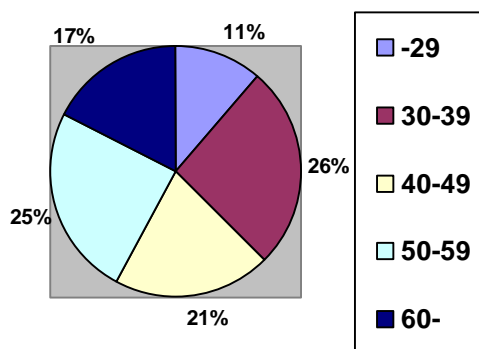
Detta gav oss ett rikt intervjumaterial på sammanlagt 25 tättskrivna A4-ark som transkriberats från de bandupptagningar som gjorts vid samtliga intervjutillfällen.

Under djupintervjuerna kontrollerades även några ordval och formuleringar som använts i enkäten. Intervjutillfället blev också ett tillfälle för oss att få nya kontakter och samarbetspartners vid institutionerna.

Resultat och analys

Av dem som svarade var 75 % verksamma vid Sahlgrenska akademien och 25 % vid Naturvetenskapliga fakulteten.

Frågan om ålder är den enda fråga som samtliga av de 896 respondenter har svarat på.

När man tittar på åldersfördelningen för respektive institution särskiljer sig institutionen för vårdvetenskap och hälsa i förhållande till andra institutioner då 84.8% av de 59 personer som svarat är över 50 år.

56.8 % av de svarande är kvinnor och 43.2 % är män

Svarsfrekvensen är generellt högre för kvinnor än för män i undersökningar och enkäter. Vid Göteborgs universitet finns det också fler kvinnor bland de anställda. Fördelning i såväl ålder som kön är representativ för fördelningen vid universitetet som helhet.

Institutionstillhörighet:

846 svar fördelar sig på 18 institutioner

De 4 största institutionerna är:

Institutionen för medicin (185 svar)

Institutionen för neurovetenskap o fysiologi (137 svar)

Institutionen för biomedicin (124 svar)

Institutionen för kliniska vetenskaper (106 svar)

Institutionen för vårdvetenskap o hälsa (59 svar)

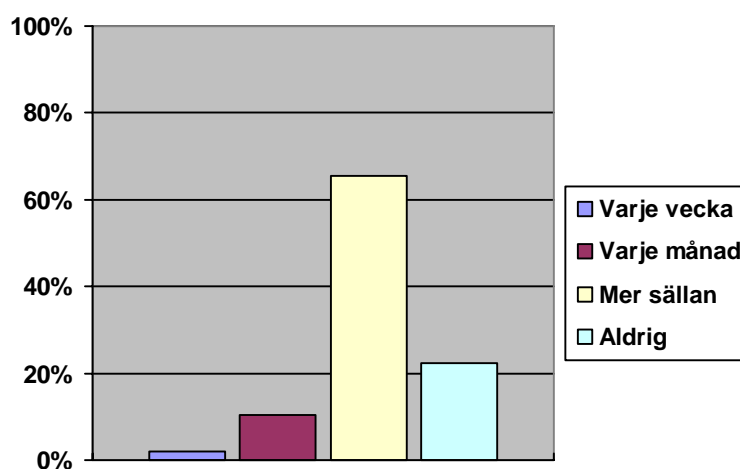
Därefter återfinns övriga 13 institutioner där färre än 4 % dvs. 34 personer har besvarat enkäten.

Fråga 1: Hur ofta besöker du fysiskt Biomedicinska biblioteket?

892 personer besvarade frågan.

Respondenterna kunde välja mellan 4 svarsalternativ på frågan: varje vecka, varje månad, mer sällan eller aldrig. Majoriteten inom varje åldersgrupp (58 % – 72.5 %) svarar att de besöker biblioteket *mer sällan*, det vill säga mer sällan än varje månad. Inom åldersgruppen 30-39 år svarade 72.5 % detta. Det näst mest vanliga svaret, 17.2 % - 33 %, är att man aldrig besöker oss fysiskt. Detta gäller främst respondenterna i åldersgruppen under 29 år (33 %).

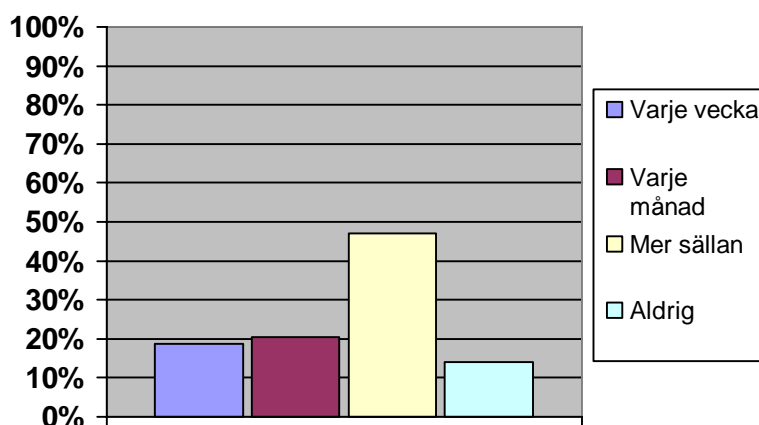

Det är i övrigt inga stora skillnader mellan åldersgrupperna när det gäller fysiska besök. Att forskarna aldrig eller sällan besöker biblioteket var ett svar vi förväntat oss eftersom det finns andra kontaktvägar som passar dem bättre (se fråga 2).

Fråga 2: Hur ofta har du kontakt med Biomedicinska biblioteket på annat sätt (via webb, telefon, e-post etc.)?

889 personer har besvarat frågan

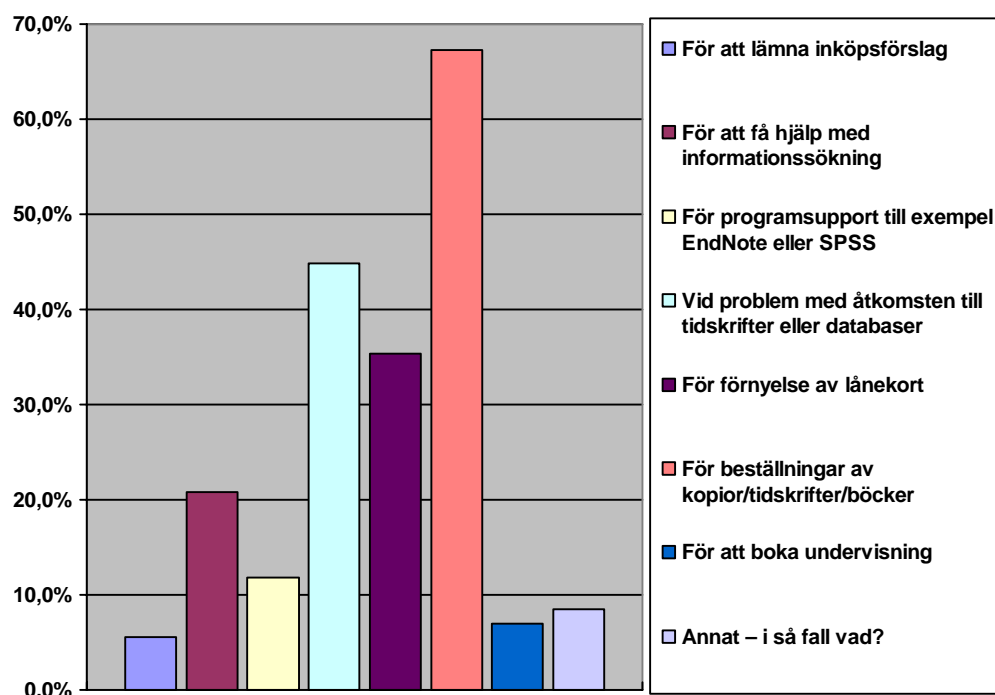
Respondenterna kunde välja mellan 4 svarsalternativ: aldrig, mer sällan, varje månad eller varje vecka. Av dem som besvarade frågan har 47 % svarat att de har kontakt med Biomedicinska biblioteket på annat sätt *mer sällan* än varje månad medan 14.1 % har svarat att de aldrig har kontakt med biblioteket.

Man kontaktar inte biblioteket speciellt ofta, dock får *varje månad* och *varje vecka* betydligt högre procentandelar än när vi fråga efter hur ofta de besöker oss fysiskt. Siffrorna för de som anger att de kontaktar oss *mer sällan* stämmer väl överens med svaren som gavs på fråga 1. Mellan 41.3 % - 51.2 % anger att de kontaktar oss mer sällan än varje månad. Procentuellt är det flest i åldersgruppen 40-49 år (21.3%) som kontaktar biblioteket varje vecka.

Fråga 3: I vilka ärenden brukar du kontakta biblioteket?

768 personer har valt att ange minst ett alternativ, 65 har kryssat för "annat". Utöver dessa 65 personer har ytterligare 6 personer lämnat en kommentar på "annat – i så fall vad?" Svarsfrekvensen på denna fråga är förhållandevis låg. 14 % har avstått från att svara på frågan. Här kan man spekulera över om de aldrig använder våra resurser eller inte uppfattar användandet som en kontakt.

Av dem som svarade angav 67.3% att de kontaktar oss när de vill beställa kopior/tidskrifter/böcker. 20.8% kontaktar oss när de vill ha hjälp med informationssökning

Kontakt tas med biblioteket främst vid accessproblem.

44.8% anger att de kontaktar oss när de har problem med åtkomst till tidskrifter eller databaser. När lånekortets giltighetstid går ut uppstår också accessproblem och ytterligare 33.4% anger att kontakt med biblioteket sker när lånekortets giltighetstid passerats. För forskarna är det ointressant om accessproblemet beror på att lånekortet måste förnyas eller något annat.

På frågan gavs 70 stycken fritextsvar och de flesta kretsar kring frågor som periodika eller kundtjänst. Även här har flera svarat att orsaken till kontakt rör åtkomst, tillgång och användande av e-tidskrifter. Det allra största antalet av fritextsvaren anger att deras ärende till biblioteket är att hämta och låna böcker eller tidskrifter, t.ex. "För att hämta artiklar från tidskrifter i pappersform".

Det finns skillnader i fördelningen mellan de olika åldersgrupperna och i vilket ärende de kontaktar biblioteket. Åldersgruppen 30-39 år anger i högre utsträckning än genomsnittet att de kontaktar biblioteket för att beställa kopior och böcker. 19 % i

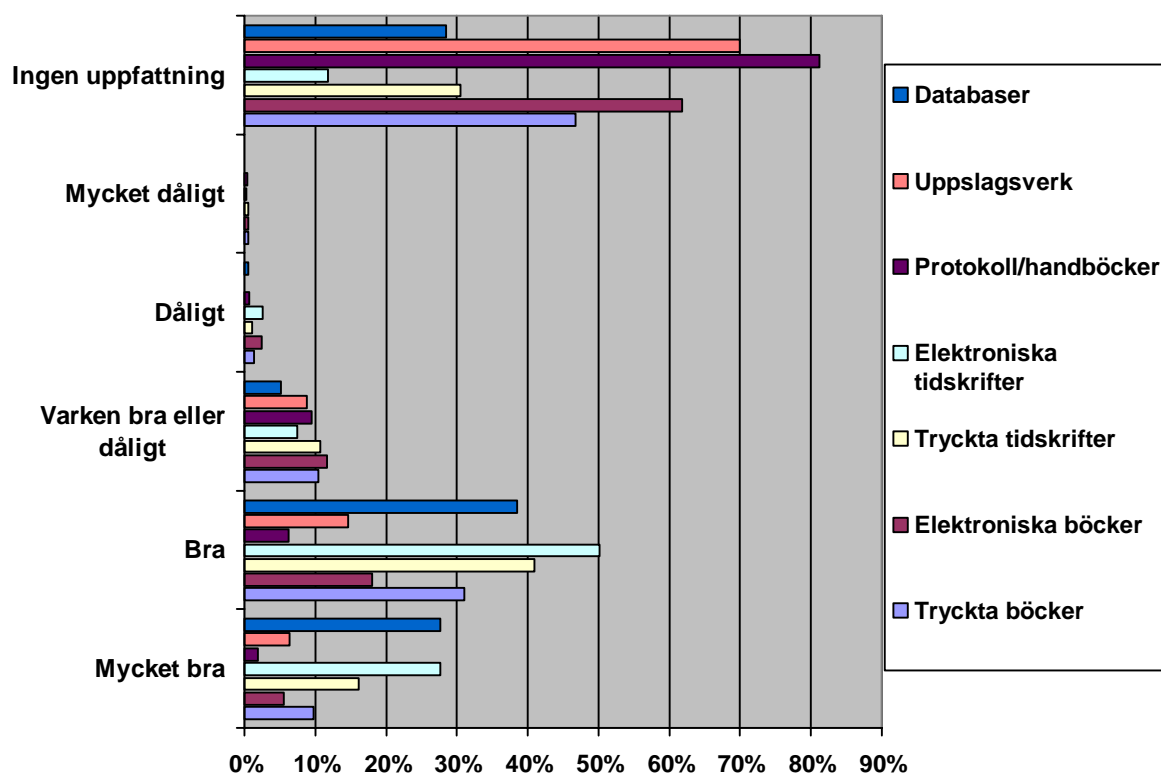
denna åldersgrupp har angett denna orsak jämfört med genomsnittet 13,4 %. Detta beror troligtvis på att många inom denna åldersgrupp befinner sig i en forskningsintensiv fas.

Däremot har vi sett en tendens att samma åldersgrupp (30-39) kontaktar biblioteket i lägre utsträckning för programsupport. När det gäller denna typ av ärenden tenderar åldersgrupperna 50 år och äldre att göra det i större utsträckning. Det är dock inte anmärkningsvärt stora skillnader mellan åldersgrupperna.

Fråga 4: Hur väl tycker du att bibliotekets resurser täcker ditt informationsbehov med avseende på:

- tryckta böcker
- e-böcker
- tryckta tidskrifter
- e-tidskrifter
- protokoll/handböcker
- uppslagsverk
- databaser

865 personer har helt eller delvis svarat på frågan.

I samtliga svarsalternativ, förutom e-tidskrifter och databaser dominerar alternativet "ingen uppfattning".

Tryckta och elektroniska tidskrifter får de högsta betygen. 77 % tycker att tillgången till elektroniska tidskrifter är bra eller mycket bra. Motsvarande siffra för tryckta tidskrifter är 57 %.

Det är anmärkningsvärt att så många inte har någon uppfattning om bibliotekets utbud av e-böcker (61.8%) eller uppslagsverk (69.9%). 81.2% har inte någon uppfattning om protokoll/handböcker vilket kan bero på att man inte känner till eller inte har något behov av dem.

Fråga 5: Är det något som du saknar? Här är vi tacksamma om du tipsar om andra informationsresurser som du tycker att biblioteket borde tillhandahålla eller som det borde finnas mer av?

Frågan var en fritextfråga som genererade 131 svar eller kommentarer.

För att få materialet mer hanterbart har svaren strukturerats upp i olika kategorier; periodika, inköpsförslag, önskemål av kvantitativ karaktär, klagomål, och övriga svar som har placerats under kategorin "annat." Här ingår även andra kommentarer.

Periodika:

- Mer, fler elektroniska tidskrifter inom egna verksamhetsområdet:
  - *Kanske skulle det vara möjligt att sända någon slags info (utan reply utan bara som statistik) till biblioteket varje gång man försöker komma åt en viss tidskrift som inte finns i fulltext. Det skulle då kartlägga om många behöver en viss tidskrift som inte finns att tillgå idag. Jag har ju full förståelse att man inte kan tillgodose alla och därför skickar jag sällan in förslag till fulltextinköp*
- Tillgång till backfiles:
  - *It is hard to access old papers (older than 10 years). They are sometimes necessary.*

Inköpsförslag:

Ofta är önskemålen av generell karaktär, t ex anges att man saknar vissa tidskrifter online utan att precisera vilka eller vilken titel. Respondenterna efterfrågar också äldre årgångar av tidskrifter utan att ange av vilka titlar. Flera förslag lämnas på bättre språklexikon (engelska)

Önskemål av kvantitativ karaktär:

Här ingår den typ av svar som innehåller ord som fler, mer, allt etc. Till exempel: *"mer elektroniska tidskrifter."*

Eller ännu tydligare:

- *Mycket fler elektroniska tidskrifter. Hela Jstor's sortiment. Allt som går att få tag på helt enkelt. Det är värt pengarna. Det innebär en mycket stor besparing för oss, användare.*

Andra typer av önskemål handlar om bibliotekets relation till andra bibliotek, något som man anser kan förbättras, t.ex.

- *Det finns många böcker på de gamla institutionsbiblioteken som inte går att komma åt nu. Det vore bra om Biomedicinska biblioteket tog hand om dessa böcker*
- *direkt tillgång till e-tidskrifter från andra bibliotek, t ex CTH*
- *Det vore bra om Med bibl hade en förteckning över vilka institutioner som har tidskrifter som inte bibl har. Nu får man ofta betala för att få kopior långt ifrån trots att det kan finnas på enstaka institutioner inom Sahlgrenska Akademin.*

Klagomål:

Inte oväntat har det framförts klagomål. I relation till antalet enkätsvar är de relativt få.

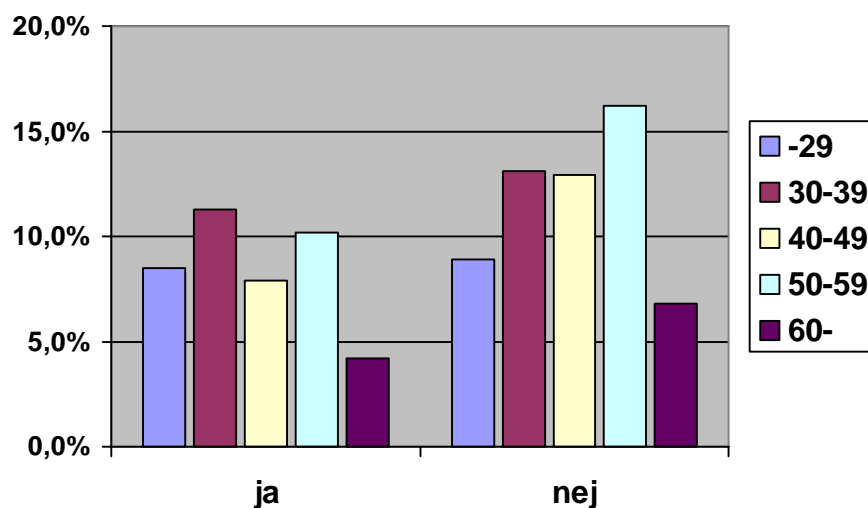
- *Det har varit svårt att få access till vissa elektroniska tidskrifter, men detta fel har förhoppningsvis redan åtgärdats*
- *Vi behöver: 1) prenumerationer så att vi kan ladda ner pdf:er av artiklar. Borde lösas nationellt snarare än lokalt. 2) kopieservice och låneservice för äldre artiklar, böcker och udda tidskrifter. Räcker att denna service finns på ett ställe i (eller utanför) landet. Inget behov av lokal support. 3) Läsesal med några få breda "bläddertidskrifter", typ Nature, Science; några datorer för sökningar för studenter; några hyllor med referensverk; en person som kan hjälpa studenter tillrätta. Vi behöver inte: Gigantisk, dyr byggnad full av tidskrifter som ingen läser och personal som sorterar dessa olästa tidskrifter samt skickar mina kopiaresbeställningar vidare.*

Fråga 6: Använder du bibliotekets tryckta böcker?

865 personer har svarat på frågan.

57.9% svarar nej, medan 42.1% svarar ja.

Fördelningen mellan åldersgrupperna:

58 % eller 501 personer av de totalt 865 svarade att de inte använder bibliotekets tryckta böcker.

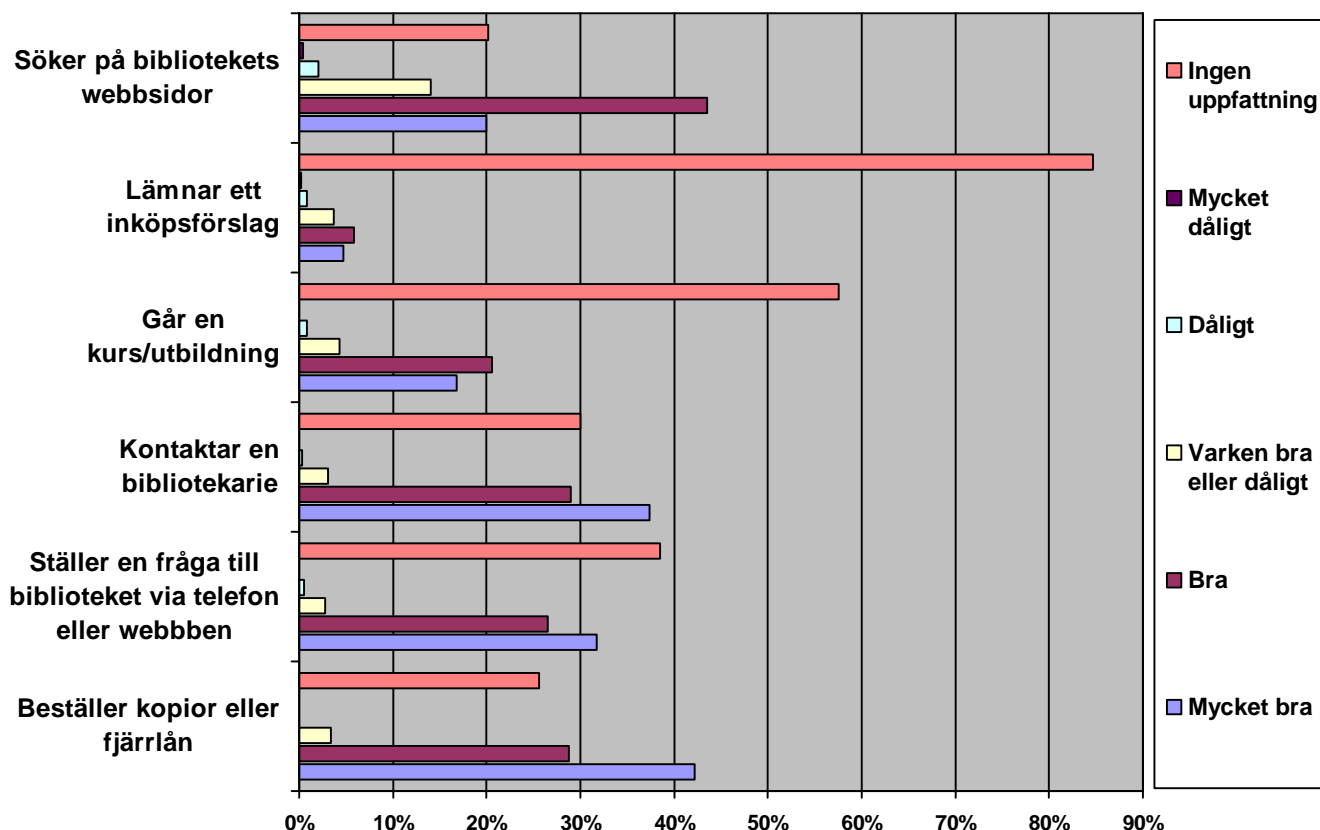
Det visade sig att skillnaden mellan olika institutioner var stor. Vid Institutionen för vårdvetenskap och hälsa uppgav 76 % att man använder bibliotekets tryckta böcker medan motsvarande siffra för Institutionen för biomedicin var 33 %.

Skillnaderna kan bero på att vårdvetenskap är ett ungt forskningsområde som inte har så stort antal e-tidskrifter, forskningsområdets tvärvetenskaplighet eller publiceringstradition i förhållande till biomedicin som i första hand publicerar sig i e-tidskrifter.

Andelen yngre, de som är under 39 år, utgör 55 % av dem som inte använder bibliotekets tryckta böcker men resultatet visar inte på någon större skillnad mellan åldersgrupperna.

Fråga 7: Hur upplever du kvalitén på bibliotekets service när du (6 olika tjänster angavs):

866 personer har svarat på frågan helt eller delvis.

Att söka på bibliotekets webbsidor

Denna tjänst är den som flest respondenter upplever som bra eller mycket bra.

Av 852 svar anger 63.5 % att de tycker att kvalitén är mycket bra eller bra.

Respondenterna i åldersgrupperna från 50 år och uppåt är något mer nöjda än de yngre grupperna. Den yngsta åldersgruppen (0-29 år) har i större utsträckning ingen uppfattning.

Lämna inköpsförslag

Av 830 svar anger 84.7% att de inte har någon uppfattning om att lämna inköpsförslag. Kanske beror detta på att majoriteten aldrig har utnyttjat denna möjlighet.

Går en kurs/utbildning:

57.5% av de 840 personer som har svarat har ingen uppfattning. Detta är den enda delfrågan där de över 60 år dominerar i detta svarsalternativ. Detta beror troligtvis på att de inte har gått någon kurs på biblioteket.

Kontakta en bibliotekarie

Detta kommer på andra plats i svarsfrekvens. Av 857 svar bedömer 66.4 % att servicen är mycket bra eller bra.

Ställer en fråga till biblioteket eller kontaktar en bibliotekarie

De yngre har även här i stor utsträckning ingen uppfattning. Detta gäller 59.9 % av åldersgruppen 29 år och 44,8 % i åldersgruppen 30-39 år. De från 50 år och uppåt i högre utsträckning nöjda med kvalitén på svaren när de ställer en fråga till biblioteket.

Beställer kopior eller fjärrlån

Mest nöjda är de som bedömt kvalitén på servicen vid beställning av kopior och fjärrlån.

857 besvarade detta alternativ och av dem svarar 70.9% att de upplever kvalitén på denna tjänst som mycket bra eller bra.

Fråga 8: När du söker ny information inom ditt forskningsområde, vilka källor brukar du använda dig av?

852 personer har besvarat frågan. I svaren skulle följande åtta informationskällor rangordnas: tidskrifter, e-böcker, databaser, fråga biblioteket, professor/kollega/handledare, Google och Google scholar.

Respondenterna ombads att rangordna alternativen enligt skala 1-7, 1=i första hand 7= i sista hand. De kunde också lämna eget alternativ i form av fritext kopplat till svaret *annat*.

	1	2	3	4	5	6	7
Tidskrifter - 831 svar	40,4%	31,3%	10,6%	8,4%	3,5%	3%	2,8%
E-böcker - 692 svar	4,2%	6,9%	10,3%	15%	20,5%	18,6%	24,4%
Databaser, t ex PubMed, Cochrane, Web of Science 840 svar	80,7%	7,7%	3,3%	1,5%	0,5%	1,4%	4,8%
Frågar biblioteket 674 svar	3,1%	4,6%	7,9%	11,9%	18%	24%	30,6%
Professor/kollega/handledare 784 svar	7,5%	15,7%	33,7%	21,4%	13,1%	4,2%	4,3%
Google - 792 svar	12%	24%	20,8%	19,1%	10,5%	7,4%	6,2%
Google Scholar - 659 svar	7,3%	11,8%	9%	9,6%	11,4%	11,1%	39,9%
Annat- ange vad i rutan nedan 170 svar	8,2%	2,9%	8,2%	4,1%	1,2%	2,4%	72,9%

80.7% har angett databaser som förstahandskälla. Mer än 88 % anger databaser som första- eller andrahandsval när de söker efter ny information. En orsak till det är troligen att PubMed och Web of Science är några av dessa forskningsområdets viktigaste källor. Resultatet bekräftades även vid djupintervjuerna.

Mer än 70 % anger att tidskrifter är deras första- eller andrahands val när de söker efter ny information. 40.4% har angett tidskrifter som förstahandsval. Få använder e-böcker eller frågar en bibliotekarie om hjälp som första eller andra val. En tredjedel väljer som sista alternativ att fråga biblioteket.

Det finns inga stora skillnader mellan åldersgrupperna. Den enda säkra skillnaden är att de i åldersgrupperna 50 år och äldre i något högre utsträckning använder sig av Google och Google Scholar i första eller andra hand jämfört med andra åldersgrupper. När vi ställde frågan antog vi att det skulle vara de yngre åldersgrupperna som använde Google och Google Scholar i högre utsträckning än äldre. Detta får vi inget stöd för i resultatet.

170 personer angav ett fritextsvar under *annat*. Bland dessa svar anges följande källor:

- Wikipedia
- Böcker
- Konferenser/möten etc.: *kongresser, kurser där jag pratar med kollegor*
- "Referenser": *Jag hittar referenser i artiklar som jag läser*
- Andra databaser: *Cochrane Library, Faculty of 1000 medicine, ISI Web of Knowledge, WHOLIS, EMBASE*

Övriga svar: Här placeras svar som egentligen inte besvarar frågan, till exempel: "*Google Scholar kände jag inte till -det måste jag prova!*"

Fråga 9: Hur många minuter/timmar per vecka ägnar du dig åt att söka information?

847 personer svarade på frågan.

Majoriteten (37.3%) svarar 1-3 timmar, 32.1% mer än 3 timmar. 22.6% ägnar 30 min – 1 timme åt att söka information och endast 8 % svarar att de ägnar högst 30 minuter i veckan åt informationssökning.

Respondenterna som var i åldersgruppen 60 år och äldre är den grupp som i högre grad anger att de söker information mellan 30 minuter till 1 timme i veckan och ägnar generellt mindre tid åt detta än övriga åldersgrupper. Övriga åldersgrupper läser i genomsnitt mellan 1-3 timmar per vecka.

För att få klarhet i hur man tolkat "söka information", upprepades denna fråga i samband med djupintervjuerna. Svaren tyder på att det är en skillnad beroende på var man är i sin forskningsprocess. I de perioder som man skriver, ökar naturligtvis tiden för inläsning men samtliga respondenter har i samband med intervjuerna tyckt att de borde lägga mer tid/vecka. Här avviker seniora forskare något. Flera av dem anger max en halvtimme/vecka– kanske beroende på att de är så etablerade i sitt forskningsområde. Normalvärdet är 3 timmar per vecka men många uttrycker att de önskat att de hade mer tid!

Som en kontrollfunktion ställdes i samband med djupintervjuerna en följdfråga om hur mycket tid man lägger på inläsning. I de fall man hade någon tidsuppfattning

uttrycktes även här att man mest skannar igenom och inte hinner läsa så mycket som behövs. Mycket sällan läser man en hel artikel utan man läser abstrakt. En slutsats är att man aldrig läser så mycket som inför sin disputation. I samband med djupintervjuerna uttrycktes bland annat följande kommentarer:

"Jag utnyttjar all tid, ingen skillnad på fritid och arbete när de gäller läsning men jag läser inte från pärm till pärm. Kan vara innehållsförteckningen till en bok, kan vara metodavsnittet i en artikel eller bara resultatet. Aldrig hela artikeln."

"Inte lika mycket tid längre. Inte lika mycket tålamod så jag kan inte söka så brett som jag gjorde då. Då kunde jag sitta och läsa och läsa och läsa – följa linjer liksom. Det hinner jag inte nu utan jag måste vara väldigt specad när jag söker. För jag läser mindre nu än tidigare. Jag måste försöka fokusera mitt läsande."

Fråga 10: Vad tycker du biblioteket kan göra för att förbättra servicen till forskare?

Denna fritextfråga besvarades av 233 personer. Svaren grupperas i periodika, undervisning, kundtjänst, förvärv, annat/övergripande, nöjd/vet ej

Periodika:

Flest svar rör periodika. Forskarnas synpunkter kan struktureras upp i fem sammanfattande punkter.

- Se till att accessen fungerar
- Skaffa fler elektroniska tidskrifter
- Ge tillgång till äldre e-arkiv sk. backfiles
- Underlätta inloggningsförfarandet/åtkomsten till artiklar i fulltext

Annat övergripande:

Fritextsvaren under Annat/övergripande gav nästan lika många svar som fritextsvaren om periodika. Flertalet av svaren berör två punkter:

- Hemsidan: *Skapa ännu klarare sökvägar. Förbättra layouten på hemsidan. Möjliggör enklare tillgång till andra fackbiblioteks nätbaserade tidskrifter böcker etc.*
- Önskemål om riktad information rörande utbud och tjänster: *Biblioteket borde fortlöpande via mejl informera om nyheter samt även allmänt om vilka tjänster som är tillgängliga, bibliotekets kurser etc. ger månadsvis information om biblioteket .*

När många forskare inte har tid att göra ett fysiskt besök till biblioteket kan vara bra att hålla forskare uppdaterade av vad som händer inom bibliotekets väggar t.ex. genom att informera, 4-12 gånger/år och via e-mail, om nya

verktyg, program, databaser, böcker, e-böcker som blir tillgängliga via biblioteket.

Nöjd/ingen åsikt

Många bemödar sig med att skriva att de är nöjda. Som alltid är vissa nöjda med sådant som andra är missnöjda med. Ett exempel är följande:

"Ni är redan suveränt bra, svårt göra bättre"

Undervisning

Det som framkommer här gäller främst Endnote och våra kurser.

En modernare hemsida. Kurs i hur man kan använda Web of Science och andra databaser (kanske redan arrangeras, men jag har inte nått av den informationen)

Skicka en liten påminnelse då och då om att man kan gå era matnyttiga kurser i informationssökning och endnote!!!

Kundtjänst

Flera kommenterade de problem som uppstår när lånekortets giltighetstid går ut. De vill att lånekortet förlängs automatiskt eller att vi meddelar dem när giltighetstiden är på väg att gå ut. Flera vill också att vi ska underlätta beställning och leverans av artiklar och fjärrlån.

I djupintervjuerna ställde vi en fråga om vad de hade för förväntningar/önskemål på biblioteket de närmaste fem åren. Frågan ställdes till respondenterna i egenskap av forskare men också i deras egenskap av lärare.

De sju respondenterna hade olika infallsvinklar på de svar de gav, men några gemensamma nämnare har vi kunnat se. Det finns önskemål om ytterligare resurser i form av fler tidskrifter och bilddatabaser. Förutom att få tillgång till mer/fler resurser är det vanligaste önskemålet mer personlig service. Bibliotekets miljö är viktig, även om de inte hinner besöka det. En kreativ, stimulerande miljö som även i fortsättningen erbjuder personlig hjälp. En respondent talar om vikten att få personlig kontakt till skillnad från telefon- eller webbkontakt. En annan respondent uttrycker att personlig hjälp kan spara otroligt mycket tid och önskar att denna möjlighet inte försvinner helt.

Support och bibliotekets pedagogiska uppgift nämns som en viktig del även i framtiden. En respondent framför önskemål om mer samarbete i framtiden när det gäller undervisning i t ex presentationsteknik och framställning av posters. Något slags gemensamt informations- och kommunikationscentrum kommer upp som ett förslag. Informationskompetens, kommunikations- och innehållskompetens skulle kunna skötas av biblioteket, andra delar borde skötas av informationsavdelningen vid Göteborgs universitet tycker respondenten.

Ett återkommande önskemål är att biblioteket ska ge forskarna riktad information om utbudet av resurser och tjänster. Ett förslag är att skicka nyhetsbrev med information som är inriktat mot deras egna intresseområden. Som ett alternativ till detta uttrycks önskemålet att erbjuda möjligheten att skapa en personlig profil där nyheter, böcker, tidskrifter av intresse listas.

Fråga 11: Är det någon kompetens som biblioteket saknar och i så fall vad?

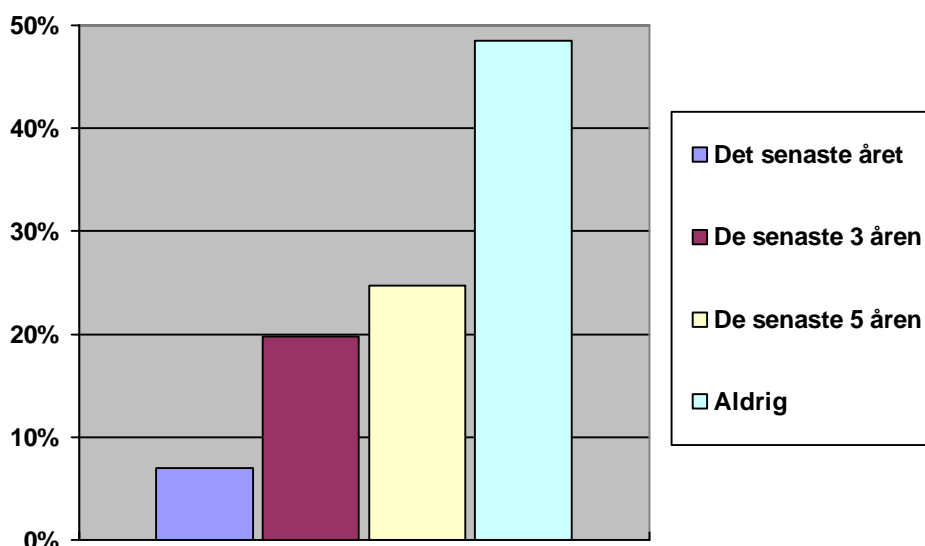
Denna fritextfråga besvarades av 107 personer.

De flesta har svarat nej eller vet ej på frågan (91 stycken). Det finns också de som har gett andra kommentarer istället för att ange någon kompetens som saknas. Här hamnar till exempel uppskattande kommentarer eller inköpsförslag (13 stycken). Utöver dessa två kategorier lämnades så få svar på kompetenser som saknas att vi kan redovisa samtliga.

- Troligen behövs mycket bibliometrisk kompetens i framtiden. För att hjälpa inte minst strategiska grupper inom GU (forskningsberedningar, lärarförslagsnämnden mfl.) Finns den?
- Statistik hjälp (ex SPSS) hjälp
- Kompetensen att söka är idag allmän och vi behöver inte längre "sök-proffs" Idag behöver vi "sammanställande proffs"
- Jag har kontaktat er med hjälp av Endnote, detta har varit mycket bra. Ifall ni kan SPSS lika bra med hög statistisk kunskap vore också väldigt bra -fast det vet jag inte ifall ni kan eller inte.
- Det borde finnas medicinsk/biomedicinsk informationsteknologisk kompetens som kunde hjälpa till med sökning i protein/gendatabaser tillgång till kompetensen hos andra bibliotek t. ex. Chalmers och SLUs
- De vanligaste databaserna för patent, t.ex PRV, Espacenet, Uspto etc
- Förmåga att lära ut. Anpassa undervisningen till kursdeltagarna.

Fråga 12: För att underlätta och effektivisera informationssökningen för forskare och doktorander erbjuder Biomedicinska biblioteket utbildning i avancerad användning av olika databaser och EndNote. Har du deltagit i sådan utbildning?

842 personer svarade på frågan.

48.5 % svarar att de aldrig har deltagit i någon sådan utbildning. Något man bör arbeta vidare med är att en majoritet inom de olika åldergrupperna aldrig deltagit i någon utbildning överhuvudtaget.

24.7 % svarar att de har deltagit någon gång under de senaste 5 åren, 19.8 % svarar att de har deltagit någon gång under de senaste 3 åren. Endast 7 % har deltagit det senaste året.

Fråga 13: Om du fick möjlighet – vad skulle du då helst vilja ha mer undervisning om?

684 personer har kryssat för ett eller flera alternativ eller angett annat alternativ än de som fanns att välja bland.

- 65.1% av respondenterna vill ha mer undervisning om EndNote
- 34.8 % vill lära sig mer om PubMed denna databas.
- 34.5% vill ha undervisning i Web of Science. Därefter följer
- 29.5% vill lära sig mer om e-böcker.
- 29.2% vill ha undervisning om impact factors som förstås hänger ihop med Web of Science och man undervisar oftast om bägge vid samma tillfälle.
- 25.3% vill ha mer evidensbaserad medicin (Cochrane) och
- 21.8% vill veta mer om e-tidskrifter.

60 personer har lämnat förslag på annat som de vill ha undervisning om. SPSS är det enskilt största önskemålet. EndNote återfinns även i ett flertal av fritextsvaren trots att det även fanns med bland de förvalda alternativen.

Fråga 14: Universitetet har beslutat att alla artiklar som publicerats av forskare med anknytning till Göteborgs universitet kontinuerligt skall registreras i GUP. Är dina publikationer registrerade där?

834 personer svarade på frågan.

Bakgrunden till fråga 14 är att forskare och lärare vid Göteborgs universitet enligt Rektorsbeslut 2007 ska registrera arbeten som publicerats fr.o.m. 2004 i universitetets publikationsdatabas - GUP. Databasen som finns i svensk och engelsk version ger en samlad bild över vetenskaplig publicering vid Göteborgs universitet.

De uppgifter som matas in i databasen används på flera sätt. I GUP-databasens sökgränssnitt görs universitetets samlade publicering tillgänglig för användare via webben. Informationen blir också tillgänglig för Google och andra sökmotorer. Databasen utgör underlag för universitetets bibliometriska analysverksamhet. Informationen används antingen direkt eller berikas genom samkörning med andra databaser. Statistik och forskning baserat på underlaget används i universitetets analys av sin verksamhet och i beredning inför olika typer av beslut.

Hela 32.1% svarade att man inte känner till GUP. Dock svarar 52.5% att de har registrerat sina publikationer i GUP.

Svarsfrekvens

Via litteraturstudierna fann vi att en av nackdelarna med webbenkäter är att de ofta har en lägre svarsfrekvens än andra undersökningsmetoder varför vi var beredda på relativt få svar.

Arbetet med enkäten genomfördes inom ordinarie arbetstid och att få nästan 900 svar upplevdes som en oerhört stor volym att hantera. Webbenkäten stängdes därför efter tre veckor utan hänsyn till att eftersträva högsta möjliga svarsfrekvens. Faktorer som påverkar svarsfrekvensen är till exempel förekomsten av dubbla e-postadresser, felaktiga e-postadresser, osynlig enkät (på webben) och tekniska orsaker. Samtliga är faktorer som sägs generera en lägre svarsfrekvens enligt Truell 2003. I efterhand gjordes därför en dubbel, manuell kontroll av samtliga respondenters e-postadresser vilket genererade svarsfrekvensen 41,1 %. Det finns ingen generell accepterad svarsfrekvens för webbenkäter men det har konstaterats att en svarsfrekvens på 20 % och lägre inte är ovanlig (Witmer, Colman, och Katzman, 1999)

Truell konstaterar att svarsfrekvensen framförallt påverkas av enkätens utformning och antalet påminnelser (2003, s, 33.35). Vi skickade ut två påminnelser med en veckas mellanrum. De första utskicken kom från en nybildad och därför okänd e-postadress medan den sista påminnelsen skickades med en personlig avsändare som är känd inom organisationen.

Diskussion

Svaren i webbenkäten och vid djupintervjuerna stärker bilden av forskaren som en stor användare av bibliotekets tjänster. Den stora förändring som den webbaserade tillgången till databaser, tidskrifter, e-böcker och andra resurser inneburit, visar sig även i vår studie. Forskarnas fysiska besök på biblioteket har nära nog upphört. Biblioteket som miljö är ändå uppskattad och kommentarer uppmanar till ett bevarande av den. Man önskar sig tid att besöka sitt bibliotek.

Många av svaren vi fått visar på att forskare generellt är nöjda med sitt bibliotek och personalen där. Det finns ett engagemang för frågorna, man har tagit sig tid att också ge fria kommentarer. Övriga många av respondenterna i vår studie var villiga att avsätta tid för att besvara ytterligare frågor i samband med en djupintervju.

Distansanvändningen av biblioteket ställer stora krav på stabil access. Det var överraskande att vår studie visade på att en så stor del av de kontakter som en forskare har med biblioteket, är när något inte fungerar. Dagens unga forskare är morgondagens beslutsfattare. Är man nöjd sprids detta i organisationen och denna form av negativa kontakter är något som måste åtgärdas.

Vi bör också fundera kring utbudet av tjänster. Information om nyheter i bibliotekets utbud, helst avgränsad till det egna ämnesområdet, och undervisning om de olika tjänster som erbjuds efterfrågas och återkom som fria kommentarer.

Undervisning

Dagens forskare har oftast under sin grundutbildning erbjudits utbildning i hur man på ett effektivt sätt söker information i olika källor. Sista gången som biblioteket i organiserad form erbjuder undervisning, är inför doktorandens arbete med sin avhandling. Därefter är det ett tomrum trots att utbudet av tjänster ständigt förändras liksom de gränssnitt dessa är tillgängliga på. Eterfrågan på utbildning i nya och gamla databaser är överraskande stort.

Nästan hälften av respondenterna säger sig aldrig deltagit i någon undervisning på biblioteket. Ett förvånande resultat kan tyckas, eftersom Biomedicinska biblioteket har en lång tradition på området och är den enhet inom Göteborgs universitetsbibliotek som erbjuder mest undervisning. Denna ges både på grundutbildningsnivå och som doktorandundervisning men också i form av en timmas kostnadsfria kurser. 2008 deltog mer än 4500 personer i bibliotekets olika kurser. En förklaring till detta kan vara att forskarna har fått sin grundutbildning och kanske även forskarutbildning vid något annat lärosäte. I efterhand kan vi se att vi borde haft med denna fråga i enkäten.

En orsak till det låga deltagande i undervisning som enkäten visar kan vara att 42 % av dem som aldrig deltagit är 50 år eller äldre. Man kan spekulera över om undervisning i informationssökningen inte erbjöds vid tiden för deras grund- respektive forskarutbildning. En reflektion är också att en riktad utbildning av handledare liksom tillfällen till repetition och fördjupning måste erbjudas. Intressant är att många i sina fria svar och vid djupintervjuerna uttrycker en så positiv inställning till att gå kurser på biblioteket. Efterfrågan av "hembesök" på institutionerna har funnits länge och trots alla förenklade sökgränssnitt är detta fortfarande ett stort önskemål. Efterfrågan på kurser i referenshantering som också erbjuds på Biomedicinska biblioteket, tycks omätligt. Önskemål om kurser i andra applikationer och program t.ex. SPSS, genetik-databaser och patent har lämnats som fria kommentarer. Man kan fundera över vilka kompetenser den framtida bibliotekarien bör ha. Skall vi vara generalister eller ämnesspecialister? Behovet av ämneskunskaper är något som behöver diskuteras och studeras mer.

Webb

Den sjunde frågan i enkäten löd: Hur upplever du kvalitén på bibliotekets service när du; söker på bibliotekets webbsidor, lämnar inköpsförslag, beställer lån/kopior, går en kurs utbildning, kontaktar en bibliotekarie eller ställer en fråga via webb eller telefon till biblioteket? Flera svarsalternativ kunde väljas.

Många som svarat på frågan tycker att kvalitén på bibliotekets webbsidor är mycket bra eller bra (65 % av respondenterna). Mest nöjda är de som bedömt kvalitén på servicen vid beställning av kopior och fjärrlån. Att det är positivt att få de kopior som beställts är självklart. Få har någon uppfattning om kvalitén när de lämnar inköpsförslag. Man känner inte till eller har inte utnyttjat denna möjlighet via webben. Vad det är som upplevs som hög kvalitet är förstås subjektivt. Det är också svårt att veta vad man som användare tycker ingår i bibliotekets webb. Vid våra djupintervjuer, men också i andra undersökningar, ser man att få forskare använder bibliotekswebben som en ingång utan har egna bokmärken till databaser, tidskrifter och andra tjänster.

Sökmotorer

De flesta startar inte sina sökningar i Google. Teamets medlemmar har diskuterat mycket kring det överraskande resultatet på fråga 8: "När du söker ny information inom ditt forskningsområde, vilka källor brukar du använda dig av?" Google anges som första val endast av 12 % och i andra hand av 24 % av dem som besvarat frågan. Vi hade förväntat oss att Google skulle anges som förstahandskälla framför allt av yngre forskare. Det är inga stora skillnader mellan åldersgrupperna men vi ser att äldre forskare, 50 +, i något större utsträckning anger Google som sitt första- eller andrahandsval. Resultat är förvånande och stöds inte av de andra studier vi tagit del av.

I samband med djupintervjuerna försökte teamet få svaren bekräftade. Det fanns en risk att respondenterna svarade med hänsyn till att det var bibliotekarierna som ställde frågan och att man därför inte ville ange Google som den primära källan för informationssökning. Djupintervjuerna bekräftade resultatet i webbenkäten. I samband med intervjuerna var det också de etablerade forskarna som sa att de använde Google. Man kan spekulera över om den med tiden fördjupade ämneskunskapen spelar roll. Man känner till det som skrivs inom det egna ämnesområdet och använder Google mer för sin informationssökning? Intressant att notera är den relativt låga kunskapen om Google Scholar. Flera har kommenterat att de inte kände till den. Här blev vår strategi att i frågan räkna upp en mängd olika källor lyckad, eftersom respondenterna lärde sig något nytt.

Databaser

Databaser används som första eller andrahandsval av 88, 5 % enligt den genomförda enkäten. Inom naturvetenskap och medicin/odontologi/vårdvetenskap är PubMed och Web of Science viktiga och välkända källor för informationssökning. Att så många som 70 % angett att tidskrifter är deras förstahandsval bekräftats vid djupintervjuerna. En gissning är att forskare bevakar ett antal kärntidskrifter eller också utnyttjar tjänster som MyNCBI, RRS etc. I samband med djupintervjuerna frågade vi om användningen av olika bevakningstjänster och ett enhälligt svar var att sådana tjänster inte används. Viljan att själv styra informationsflödet var ett återkommande svar vid dessa diskussioner: Kanske behövs mer information och hjälp att komma igång med att använda dessa tjänster.

Böcker

Den finns stora skillnader i användande av bibliotekets böcker. Eftersom biblioteket fokuserar mycket av förvärvet på e-böcker, tittade vi på om det fanns några avgörande faktorer för hur bibliotekets böcker används. Det visade sig vara små skillnader när man betraktar ålder som en faktor, däremot stora skillnader mellan olika ämnen och institutioner. Den mer tvärvetenskapliga inriktning som vårdvetenskap representerar, kan vara en förklarande faktor till det höga användandet av boken som informationskälla inom detta ämnesområde. En konsekvens är att inköpen av böcker inom detta område har utökats. Att nästan 62 % inte hade någon uppfattning överhuvudtaget när det gällde e-böckerna är något förvånande eftersom biblioteket sedan länge haft ett stort förvärv av denna mediatyp. För att öka användningen bland studenter måste lärarna känna till och kunna hantera e-böcker.

Alla de olika gränssnitt och lösningar som finns på marknaden gör att undervisningen och marknadsföringen av e-böcker måste intensifieras.

Slutsatser

De som kontaktar biblioteket gör detta främst för att:

- beställa kopior/böcker/tidskrifter
- de har accessproblem till tidskrifter/databaser
- förnya sitt lånekort

Nedan presenteras en sammanfattning av våra slutsatser ordnade efter respektive verksamhetsområde.

Kundservice

- De flesta användare är mycket nöjda med de tjänster som tillhandahålls av biblioteket.
- 9 av 10 uppger att de sällan eller aldrig besöker det fysiska biblioteket
- Studien visar att forskare som grupp verkar vara medvetna om att det är biblioteket som tillhandahåller e-resurser och att dessa inte är tillgängliga "gratis på nätet" Inte ett enda svar pekar på motsatsen.
- Samtliga intervjuade personer var skeptiska till bevakningstjänster som RSS-feeds, Alerts etc. De vill själva kontrollera informationsflödet.
- De flesta börjar inte sina sökningar i Google
- Forskarna är positiva till samarbete med bibliotekspersonalen.
- Genom studien etablerade teamet kontakt med ett stort antal forskare vid de två fakulteterna
- Att genomföra en användarstudie är en intressant läroprocess för bibliotekarier.

Mediainköp

- Det är viktigt att accessen fungerar bättre!
- Accessproblem tidskrifter/databaser har fått många negativa kommentarer
- Enklare inloggningsförfarande till e-resurser
- De forskare som arbetar hemifrån önskar enklare system för behörighetskontroll. Nu sker denna i flera led.
- Se över utbudet av tidskrifter!
- Inom vissa ämnesområden efterfrågas fler eller andra titlar.
- Utökad tillgång till backfiles.
- Det är en stor efterfrågan på e-versionen av äldre tidskriftsårgångar.
- Stora skillnader i hur forskare inom olika discipliner använder tryckta böcker.
- Ökat förvärv inom vissa områden är viktigt.
- Vid samtliga djupintervjuer uttrycktes en positiv attityd till e-böcker.

Undervisning

- Stor efterfrågan på undervisning i olika databaser
De flesta mellan 40 -59 år har inte deltagit i någon undervisning på biblioteket de senaste tre åren. Eftersom det var många som ställdes sig positiva i till att gå kurser på biblioteket borde en riktad utbildning av handledare bör skapas liksom tillfällen till repetition och fördjupning.

- Stor efterfrågan på undervisning i referenshanteringssystem
- Efterfrågan på undervisning om e-böcker och e-tidskrifter
- Mer och fler kostnadsfria drop-in undervisningar
- Utbildning i SPSS – ett statistikprogram
- Utbildning ute på institutionerna efterfrågas
- Utbildning i protein- och genetikdatabaser önskas

Referenser

Brindley L. The view from the British Library. Research Information [Internet]. 2004 Jan/Feb [cited 2009 Oct 29]. Available from:

http://www.researchinformation.info/rijanfeb04lynne_brindley.html

Brown J. Researchers and librarians – Worlds apart? Update magazine [Internet]. 2007 Jul/Aug: [about 5 p.]. Available from:

<http://www.cilip.org.uk/publications/updatemagazine/archive/archive2007/july/brown.htm>

Haglund L. Unga forskares behov av informationssökning och IT-stöd [Internet]. Stockholm: Karolinska institutet Universitetsbiblioteket; 2006 [cited 2009 Oct 29]. Available from:

http://www.kb.se/Dokument/Bibliotek/projekt/unga_forskares_behov_slutrapport.pdf

Higa-Moore ML, Bunnett B, Mayo HG, Olney CA. Use of focus groups in a library's strategic planning process. J Med Libr Assoc. 2002;90(1):86-92

Merriam SB. Fallstudien som forskningsmetod. Lund: Studentlitteratur; 1994

Research Information Network (RIN). Researchers and discovery services. Behaviour, perceptions and needs. A study commissioned by the Research Information Network [Internet]. London: RIN; 2006 [cited 2009 Oct 29]. Available from:

<http://www.rin.ac.uk/our-work/using-and-accessing-information-resources/researchers-and-discovery-services-behaviour-perc>

Research Information Network (RIN). Researchers' Use of Academic Libraries and their Services. A report commissioned by the Research Information Network and the Consortium of Research Libraries [Internet]. London: RIN; 2007 [cited 2009 Oct 29]. Available from:

<http://www.rin.ac.uk/our-work/using-and-accessing-information-resources/researchers-use-academic-libraries-and-their-serv>

Rowlands I, Fieldhouse M. Information behaviour of the researcher of the future. A British Library/JISC Study. Trends in scholarly information behaviour. Work package I [Internet]. JISC; 2007 [cited 2009 Oct 29]. Available from:

<http://www.jisc.ac.uk/media/documents/programmes/reppres/ggworkpackagei.pdf>

Truell AD. Use of Internet tools for survey research. *Information Technol Learning Performance J.* 2003;21(1):31-37

Wessel CB, Tannery NH, Epstein BA. Information-seeking behavior and use of information resources by clinical research coordinators. *J Med Libr Assoc.* 2006;94(1):48-54

Witmer DF, Colman RW, Katzman SL. From paper-and-pencil to screen-and-keyboard –toward a methodology for survey research on the internet. In: Jones S, editor. *Doing internet research – critical issues and methods for examining the net.* London: Sage; 1999. 145-161.

8. När du söker ny information inom ditt forskningsområde, vilka källor brukar du använda dig av? Rangordna alternativen enligt skala 1-7, 1=i första hand 7=i sista hand.

	1	2	3	4	5	6	7
Tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-böcker	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Databaser, t ex PubMed, Cochrane, Web of Science	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Frågar biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Professor/kollega/handledare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Google	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Google Scholar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat- ange vad i rutan nedan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hur många minuter/timmar per vecka ägnar du dig åt att söka information?

- Högst 30 minuter 30 min - 1 timme 1-3 timmar Mer än 3 timmar

10. Vad tycker du biblioteket kan göra för att förbättra servicen till forskare?

11. Är det någon kompetens som du tycker att biblioteket saknar och i så fall vad?

12. För att underlätta och effektivisera informationssökningen för forskare och doktorander erbjuder Biomedicinska biblioteket utbildning i avancerad användning av olika databaser och EndNote.

Har du deltagit i sådan utbildning?

- Det senaste året De senaste 3 åren De senaste 5 åren Aldrig

13. Om du fick möjlighet - vad skulle du då helst vilja ha mer undervisning om?

- EndNote
 PubMed
 Web of Science/Science citation index
 Impact factors (Journal citation report)
 Evidensbaserad medicin - Cochrane
 Elektroniska böcker
 Elektroniska tidskrifter
 Annat, ange vad i rutan nedan

14. Universitetet har beslutat att alla artiklar som publicerats av forskare med anknytning till Göteborgs universitet kontinuerligt skall registreras i databasen GUP. Är dina publikationer registrerade där?

- Ja
 Nej
 Känner inte till GUP

Vilken åldersgrupp tillhör du?

Du är

- Kvinna Man

Vid vilken institution är din arbetstid till största delen förlagd?

Välj institution här

För att få mer kunskap om forskares informationsbehov kommer vi under hösten att genomföra några uppföljande intervjuer. Kan du tänka dig att delta i en sådan? Intervjun tar cirka 30 minuter. Om ja - ange din e-post här!

Skicka

BILAGA 2: Frågor vid djupintervjuerna

Frågor

1. Hur använder du biblioteket idag? Hur gör du när du söker information.
2. Tycker du att ditt sätt att söka information har förändrats över tid? Är förändringen knuten till ny tjänst eller liknande?
3. Är det några informationsresurser som du tycker att biblioteket saknar eller ämnesområde som inte täcks? Är det något vi missar?
4. Köper du in t ex böcker, tidskrifter själv inom ditt område?
5. Håller du dig informerad om nya resurser på biblioteket?
6. I webbenkäten frågade vi hur många minuter/timmar per vecka ägnar du dig åt att söka information. Hur tolkade du frågan, vilken typ av information associerar du till?
7. Hur mycket tid lägger du på inläsning inom ditt forskningsområde? Tidskrifter, böcker annat material.
8. Använder du dig av bevakningstjänster t.ex. My NCBI, Alerts, RSS, bevakning.
9. Ser du tydliga skillnader mellan nedanstående resurser? – (Vi undrar om uppdelningen av resurser känns relevant)

Tryckta böcker, E-böcker, Tryckta tidskrifter, Elektroniska tidskrifter
Protokoll/handböcker, Uppslagsverk/ordböcker, Databaser
10. Vad har du för förväntningar/önskemål på biblioteket inom de närmaste fem åren? - För dig i din egenskap som forskare respektive för dina studenter?